

Interviu¹ cu dl. Gabriel Stanciu, președintele Asociației Administratorilor de Păduri: “Din punctul meu de vedere, la ora actuală, actul silvic este extrem de încărcat de proceduri. Din această cauză, inginerul silvic aproape că nu mai are timp să ajungă în pădure.”

Laurențiu Ciornei

Perioada recentă poate fi caracterizată printr-o intensificare a ‘fabricării’ și transmiterii unor mesaje și informații ce au drept subiect domeniul silvic din România. Este lesne de înțeles și sensibilitatea societății la asemenea comunicări, doar dacă luăm în calcul importanța națională a pădurilor, ce acoperă o treime din suprafața țării. Chiar dacă evenimentele de pe scena media sunt provocatoare, autoritățile din domeniu preferă uneori să evite comunicarea directă, baletând astfel prin riscul moral al erorilor statistice, devoalate de Axinn (1990, citat de Drăgoi 2016). Consecvență în expunerea de subiecte actuale, pe teme ce privesc silvicultura și mediul din România, Bucovina Forestieră inaugurează rubrica „Interviu”, prin care se dorește o conectare a cititorilor la domeniu, cât mai aproape de realitatea forestieră românească.

Peste câteva zile, Asociația Administratorilor de Păduri (AAP) va împlini 13 ani de la înregistrarea oficială. Organizația, înființată cu respectarea Ordonanței 26/2000, are obiective de bun simț, scopul principal al uniunii fiind, de asemenea, generos și încurajator: ”gospodărirea durabilă a pădurilor, gestionarea ariilor naturale protejate, conservarea naturii prin acțiuni și proiecte care aduc beneficii reale me-

diului înconjurător. Informarea și educarea în scopul conservării biodiversității și promovării unei atitudini responsabile față de natură”. Deocamdată, asociația include 104 membri, ce au în proprietate păduri diverse, din mai toate regiunile țării, ce însumează peste un milion de hectare. Președintele în exercițiu al AAP este domnul inginer Gabriel Stanciu, specialist cunoscut pentru competența și experiența sa în domeniul silvic. Domnia Sa a acceptat să acorde un amplu interviu publicației Bucovina Forestieră vorbind deschis despre cum este privită silvicultura în România, ce dificultăți întâmpină proprietarii privați de pădure, care este relația cu Romsilva și care ar fi metodele prin care silvicii români să redevină, în ochii opiniei publice, bравii și responsabilii apărători ai pădurilor.

1. Cum este să fii lider al unei asociații care administrează păduri în România, în vara anului 2017? Care ar fi sursele de împlinire profesională, dar și cele mai acute probleme cu care se confruntă un administrator de pădure privată din România?

Este, poate, cea mai grea perioadă din istoria silviculturii românești, o silvicultură încărcată până peste poate de proceduri extrem de multe, de mesaje cumva false, promovate pe toate canalele media și, în aceste condiții silviculto-

rul român trebuie să-și facă datoria. Trebuie să asigure servicii pentru toți proprietarii de păduri indiferent de proprietate. Administratorul este legat ombilical de proprietarul de pădure, iar acesta din urmă este cel care dă direcția în ceea ce privește administrarea pădurii sau a serviciilor silvice pentru că el asigură fondurile necesare. Bineînțeles că există legi care obligă proprietarul să execute lucrări silvice, dar în lipsa banilor acestea nu se fac la nivelul optim, mai ales pe partea de servicii.

2. Indicați, vă rog, principalul argument la îndemână, dar și suficient de puternic care ar diferenția AAP într-o competiție cu rivalul Romsilva - un alt administrator - sau cu celelalte asociații private?

Nu consider o rivalitate. Și unii, și alții administrăm fond forestier. Față de Romsilva, noi suntem înființați pe proprietăți private sau publice aparținând UAT-urilor și astfel că nu se pune problema de a nu fi eficienți. Obligatoriu, trebuie să avem eficiență economică, obligatoriu trebuie să ne asigurăm resursele pentru că altfel vom fi desființați. Trebuie să fim mai atenți cu resursele financiare, nu ne putem permite ”eșecuri”. Nu știu ca Regia Națională să se confrunte cu o astfel de presiune extraordinară.

3. Care sunt principalele provocări ale asociației în prezent? Dar cele din viitorul apropiat, din perspectiva relațiilor cu proprietarii?

Principalul obiectiv și imediat este reprezentat de dorința de a se reveni la o silvicultură adevărată. Din punctul meu de vedere, la ora actuală, actul silvic este extrem de încărcat de proceduri. Din această cauză, inginerul silvic aproape că nu mai are timp să ajungă în pădure. Este foarte trist că în loc să ia decizii la fața locului, în pădure, inginerul trebuie să stea la birou și să introducă date peste date în noile aplicații informatice.

4. Pe o scară de la 1 la 5, cum apreciați aplecarea instituțiilor statului - minister de resort, Romsilva, mediu universitar, cercetare - asupra problemelor actuale ale pădurilor private? Căror necesități stringente v-ați aștepta să vă răspundă fiecare dintre acestea

(câte o nominalizare)?

Aplecarea asupra problemelor pădurii există. La nivel de Parlament, minister de resort, dar și în dezbateri publice, în mass-media există o mișcare vie, se discută mult despre pădure și silvicultură. Din păcate, pe fondul mediati-zării excesive a tăierilor ilegale – și nu în toate cazurile au fost dovedite ca fiind tăieri ilegale -, precum și pe suspiciunea de furt, s-a dezvoltat un monstru informatic: SUMAL. Acest „monstru informatic” are părțile lui bune, dar devine extrem de cronofag. Dacă vom avea înțelepciunea necesară în a găsi metode spre a combate tăierile ilegale, care astăzi nu mai reprezintă un fenomen în România, silviculorul va reveni în pădure, acolo unde îi este locul.

5. Militați cu perseverență pentru măsuri voluntare de silvomediu, compensații pentru restricții în recoltarea lemnului, pentru finanțarea împăduririlor, pentru accesibilizarea pădurilor. Ce ar trebui întreprins pentru ca aceste deziderate să fie impuse cu celeritate și eficiență și de către cine?

Compensațiile pentru funcții de protecție ale pădurilor: există prevederi în acest sens încă din 1996, în Codul silvic. Au trecut mai mult de 20 de ani și nu este tocmai bine. Au fost date compensații doar la câteva persoane fizice și doar pentru o scurtă perioadă de timp. În trecut, proprietarul a achiziționat pădure cu mari sacrificii. Cunoscut cazuri când comunități întregi au vândut boii și alte valori, bunuri ca să cumpere pădure. Când a venit regimul comunist, a fost luată toată pădurea mai mare de 2.500 metri pătrați, dar proprietarul nu a mai plătit nimic. Acum, în acest regim democratic au fost retrocedate pădurile, iar mare parte a acestora a fost inclusă în regim de protecție (grupa I funcțională, sau parcuri naționale și naturale, sau situri Natura 2000). Proprietarul care a avut ghinionul de a intra în posesia unor astfel de păduri, pe lângă faptul că nu a beneficiat nici măcar de un metru cub din pădurea lui, a fost obligat să plătească administrarea silvică și amenajamentul. Astfel, pădurea care i s-a retrocedat a devenit un birou. Trebuie însă făcută o remarcă importantă. Vizavi de aceas-

tă situație nefirească, guvernanții s-au apărut susținând că acestea sunt ajutoare de stat și că nu aveau aviz favorabil de la Comunitatea Europeană. Adevărul este că nu sunt ajutoare de stat, ci compensații pe care statul trebuie să le acorde. Referitor la accesibilizarea drumurilor forestiere, România se află la un nivel de 6 metri la hectar, și ar trebui să ajungă la 36 de metri la hectar. Suntem mult în urmă. Un impact pozitiv l-au avut fondurile europene. Foarte multe drumuri forestiere s-au reabilitat cu bani din aceste fonduri, iar prin Măsura 4.3 S se vor contrui alte drumuri noi. În România, drumurile forestiere sunt de vale, pe firul văii, pe când în marea majoritate a statelor dezvoltate, drumurile sunt de versant, cu o accesibilitate mai bună, dar și cu o protecție a mediului superioară. Ideal ar fi să promovăm și noi drumuri de versant. Revenind la compensații, trebuie luate în calcul și funcțiile ecostemice ale pădurii, care trebuie recompensate. Inclusiv acordarea de credite de carbon pentru proprietarii de pădure. Am reușit ca acest lucru să fie introdus în Codul silvic din 2008, însă din partea statului nu s-a făcut niciun demers de reglementare. Proprietarii ar avea șansa, odată reglementate aceste lucruri, să valorifice creditele de carbon, special pe bursă. Vorbim mereu de încălzirea globală, dar nu facem mai nimic. Prin Protocolul de la Kyoto (**n.a.-acord internațional de mediu care prevede ca țările industrializate să inițieze practici de reducere a cotei de poluare**) s-au luat în calcul doar poluatorii. S-au alocat unități de carbon pentru cei care făceau poluare în sensul ca aceștia să diminueze poluarea în timp. Primeau și bani pentru asta. Proprietarul de pădure însă nu primește nimic. Este o mare nedreptate!

6. Statistica, dar și studiile efectuate în ultimii 20 de ani indică o criză profundă și cronică a managementului forestier din țara noastră, atât în pădurile de stat, cât și în cele private. Serviciile de administrare, și cele oferite de Romsilva, dar și cele prestate de asociațiile private sunt adeseori criticate de către clienți. Se invocă, în acest sens, o calitate precară a serviciilor, prezența furturilor și a tăierilor ilegale, adesea

cu implicarea directă a personalului silvic. Care sunt, după părerea dumneavoastră, ca lider al AAP, cauzele acestei degradări?

Care sunt manifestările cele mai grave la nivelul pădurii/pe care le resimte pădurea, ce ar trebui schimbat/remediat pentru a închide acest ciclu nefast?

Să le luăm pe rând. Dacă un proprietar de pădure, să zicem din zona Olteniei, oferă 2 lei pe lună și pe hectar, pentru a i se administra pădurea, administrația silvică de acolo este sub salariu minim pe economie. Din cauza procedurilor excesiv de multe impuse de lege, o administrație trebuie să angajeze personal mai mult ca să facă față, în schimb proprietarul dorește să plătească cât mai puțin. În această situație, există premisele ca actul silvic să aibă de suferit.

7. Ocol de stat, ocol privat: om sărac sau om bogat? Există o concurență din ce în ce mai vizibilă între cele două prestatoare de servicii. Cum se împacă acestea în teritoriu? Și, să zicem pur speculativ, cum credeți că va fi peste alți 27 de ani?

Ocoalele de stat au dreptul, prin lege, să încheie contracte de prestări servicii și cu proprietari de păduri private, dar ocoalele de regim nu pot administra păduri ale statului. Asta, deși sunt situații, de exemplu la Bistrița, unde pădurile statului sunt nesemnificative ca pondere. Cu toate acestea se menține o Direcție silvică, ocoale, deși consider că se poate ca întreg fondul forestier să fie administrat de către ocoalele de regim. Referitor la tariful de administrare, Regia Națională își permite, de multe ori, să practice tarife minimale, mult sub nivelul pieței, pe considerentul că va compensa din altă parte. Adică ei adminstrează trei sferturi pădure de stat și un sfert pădure privată și își permit să piardă la pădurea privată, deoarece compensează de dincolo. Nu-i trage nimeni la răspundere, că-i pădure de stat. La ocoalele de regim acest lucru este imposibil. Practic, la noi, prețul pe care-l cerem este minim, de supraviețuire.

8. Cum le-ați răspunde celor care critică pădurarii din România susținând că "se plâng că au salarii de mizerie, dar se duc la serviciu cu mașini de 50.000 de

euro”?

Cred că sunt cazuri care trebuie tratate punctual. Vă pot da foarte multe exemple de personal silvic care își face datoria exemplar, personal silvic care și-a dat viața pentru a apăra pădurea. Aș mai scoate în evidență că munca la pădure nu este deloc ușoară. Se lucrează în aer liber, pe orice condiții, într-o gestiune deschisă de foarte multe milioane de lei, unde orice lipsă se sancționează aspru. În aceste condiții, personalul silvic iese la pensie tot la 65 de ani, mulți suferind de boli profesionale.

9. Care dintre expresiile ”Codrul, frate cu românul” și ”Creștii pădure și te-ndeasă, ca să îmi mai fac o casă!” credeți că este mai relevantă pentru situația actuală?

Da. Cea de-a doua expresie a contribuit, probabil, foarte mult la modul în care este privit silvicul român. Aceste glume propagate prin media au indus ideea că silvicul poate să taie pădurea cum vrea el și să se îmbogățească peste noapte. Lucru total greșit! În silvicultură nu se câștigă bine, suntem probabil, ca salarii, sub media națională. Cea mai mare parte a silvicilor români își face treaba onest și foarte bine.

10. Când și cum ar putea intra aceste servicii ale administratorilor de păduri într-o normalitate similară unor țări care au grijă față de pădurile lor din Uniunea Europeană? Aveți/cum ar arăta un plan de îmbunătățirii imaginii administratorilor de păduri private din România?

În ultimii ani, noi, ca asociație, am crescut foarte mult. Am participat la toate proiectele legislative și cred că am avut un aport foarte bun la elaborarea actelor. Bineînțeles, nu întotdeauna a ieșit cum am dorit, dar suntem mulțumiți de ceea ce am făcut în ultima vreme. Referitor la media și la modul cum este promovată silvicultura vreau să vă spun că este extrem de greu. Noi am încercat să semnalăm, să promovăm toate faptele bune ale silvicilor noștri, începând cu plantații, lucrări de îngrijire a pădurii, de diferite acțiuni în care am implicat și societatea civilă, însă aceste fapte

răzbat în media foarte greu. De ce? Pentru că o tăiere ilegală de nu știu unde reprezintă un subiect de presă, pe când plantatul a milioane de puieți de arbori nu interesează pe nimeni. Multe dintre ONG-urile de mediu au contribuit și ele negativ la imaginea silviculturii prin promovarea excesivă a unor elemente negative, în cele mai multe cazuri informațiile fiind false. Un exemplu, o știre preluată chiar de TVR1 indica o tăiere ilegală, undeva prin Vâlcea. Ei bine, acolo, pe vreo 30 de hectare, avusese loc un incendiu.

11. Schimbăm puțin registrul: credeți că uniunile private, în special cele de tipul composesoratorilor, unde obștea are mare grijă de bunul comun, pot reprezenta o alternativă?

Obștile reprezintă proprietarii, iar administrarea pădurilor este efectuată de ocoale silvice autorizate, de stat sau de regim.

12. Din datele statistice, marii proprietari de păduri private din România sunt companii, persoane juridice, multe dintre acestea cu capital străin. Suprafețe mari dețin cei de la Ikea, Universitatea Harvard, grupul Schweighofer, dar și alții? O fi bine, o fi rău?

Aș vrea să scot în evidență că pe fondul acestei agresivități media asupra silviculturii și pe fondul unei legislații, de asemenea, extrem de agresive asupra proprietarului, prețul hectarului de pădure a scăzut drastic. Practic, proprietarul vinde pădurea pentru că nu poate avea beneficii de pe urma ei, ci doar biruri. Așa s-a ajuns să avem prețuri de 3-4 ori mai mici ca în Occident. Cine cumpără, vedem cu toții. Probabil, peste câțiva ani, 10-15, va veni și scadența, plata pentru toate funcțiile ecosistemice. Dar, atunci pădurea românească va fi pe alte mâini. Astfel, putem să descoperim de ce există această agresivitate media, de ce există presiune mare ca întreg fondul forestier național să devină arie naturală protejată, iar românul să cumpere mobilă doar din afară.

13. Din punct de vedere juridic, al legislației silvice, sunt avantajați străinii, proprietari de păduri, sau românii?

Din acest punct de vedere, legislația este

unitară. Consider însă că la ora actuală avem arii naturale protejate suficiente, iar presiunea de a înființa alte arii naturale protejate nu este justificată.

14. Merită românii să investească în aurul verde? Care este suprafața optimă de pădure de achiziționat în acest sens?

Teoretic, da. Cel puțin privind asta în viitor, unde în afara factorului de mediu este inclusă și funcția economică, pădurea poate deveni foarte valoroasă. Dar în condițiile în care pădurea este pusă la locul ei, să fie recompensată corespunzător pentru toate funcțiile sale. Ca suprafață rentabilă, probabil că un hectar ar trebui să fie minim.

15. Codul Silvic prevede susținerea de către stat a asigurării serviciilor silvice pentru proprietățile forestiere mai mici de 30 ha, iar voci dinspre personalul silvic spun că o pădure matură de 20-30 ha aduce venituri mai mari decât costurile cu serviciile silvice. Pe de altă parte, proprietarii de păduri, chiar și cu suprafețe de 100-200 de ha de pădure de peste 80-100 de ani, spun că trebuie să aducă bani de acasă pentru acoperirea costurilor cu paza, amenajarea, punerea în valoare, exploatarea șamd. Din experiența dvs. îndelungată în administrația silvică de stat și privată, care credeți că ar fi suprafața minimă a unei proprietăți forestiere, cu nivel mediu de productivitate și valoare a lemnului (sau poate mai exact, valoarea minimă a posibilității anuale), care ar putea să aducă proprietarului un profit echivalent unui venit mediu anual pentru o gospodărie rurală?

Orice proprietate forestieră, în care se intervine cu rărituri, începe să devină rentabilă. Deja de la a doua răritură și mai sus, rentabilitatea crește. Vă dau un exemplu: prețul pentru prestarea de servicii forestiere pentru un hectar de pădure la munte este 50 de lei pe an. Un hectar de pădure matură și închegată, poate să aibă între 600 și 800 metri cubi de lemn. La un preț mediu de 160 de lei metru cub pe picior, ar fi o sumă de peste 120.000 de lei doar din masa lemnoasă. Așa că prețul pentru prestarea serviciului silvic este, practic, nesemnificativ, derizoriu. Proprietarii de pădure exploatabilă care să aducă bani de acasă pentru pază, ser-

vicii de amenajare, punere în valoare și altele sunt vorbe goale. Niște gogorițe.

16. Sunteți și șef de ocol la Ocolul Silvic Comunal Romuli RA, ce deține aproape 9.000 de hectare, în județul Bistrița-Năsăud. Vecini și parteneri în AAP sunt și cei de la Ocolul Silvic Comunal Telciu. Este cel de-al doilea mare proprietar de păduri private din România, cu aproape 20.000 de hectare. În mass-media au fost publicate informații potrivit cărora pădurarii de la Telciu taie anual 70.000 metri cubi și câștigă aproximativ 15 milioane de euro. Cât este adevăr, cât poveste?

Da. Păi, facem calcul. Administrează 20.000 de hectare. Dacă înmulțim doar cu 5 metri cubi pe an și la hectar (media națională de creștere a pădurii este 7,8 metri cubi), deci practic se taie sub medie, lăsându-se pădurea aproape intactă, ajungem la o valoare de 100.000. Deci nu mi se pare o exagerare. De altfel, la nivel național creșterea pădurii este de 7,8 metri cubi pe an și pe hectar, considerând că avem 6,9 milioane de hectare fond forestier, deci avem o creștere a pădurii de aproximativ 54 milioane de metri cubi pe an. La nivelul țării se taie undeva între 16 și 18 milioane de metri cubi. Adică, o treime din posibilitate. Asta în condițiile în care în țările cu tradiție forestieră se taie cam 70 la sută din creșterea pădurii. Astfel, lucrurile nu sunt nici pe departe cum sunt prezentate în media. Cine știe să se uite pe rezultatele IFN-ului (Inventarul Forestier Național), care sunt făcute foarte bine, va descoperi că avem o pădure bună, la un nivel de 322 metri cubi la hectar, medie foarte bună la nivel european, cu o creștere de 7,8 metri cubi anual la hectar, cu o suprafață crescută a fondului național de la 6,5 la 6,9 milioane de hectare și cu tăieri rase neregenerate, adică abuzuri, undeva la 78.000 de hectare, nesemnificativ.

17. Ați participat la elaborarea noului Cod silvic? Ce amendamente ați propus? Ați reușit să vă impuneți unele din punctele de vedere exprimate?

Am participat activ la elaborarea Codului silvic, iar ca reușită aș aminti promovarea drepturilor proprietarilor de păduri, compensațiile pentru funcțiile ecosistemice ale pădurii, creditele de carbon, plata pe care trebuie să o

facă beneficiarii funcțiilor de protecție direct către furnizorii de servicii ecosistemice.

18. Care sunt, după părerea dumneavoastră, punctele forte ale acestei legi? Dar deficiențele?

Ca puncte forte aș aminti faptul că noua lege permite și administrația privată, deși termenul de privat aici nu are acel sens general, apoi, creează un stadiu organizatoric destul de bun în ceea ce privește administrarea și amenajarea pădurii, aplicarea lucrărilor silvice, reglementează partea de infracțiuni silvice, partea de protecție a mediului...Este un Cod silvic destul de echilibrat. Bineînțeles, se mai pot aduce îmbunătățiri. Oricum, față de legea precedentă este net superior. Ca deficiențe stricte pe Cod nu sunt, după părerea mea. Legislația subsecventă însă întârzie și asta este considerat un minus. Degeaba am prevăzut și stabilit toate metodele din sistem, dacă acestea nu se aplică. Eu am identificat aproape 60 de acte normative care ar trebui să apară ca legislație subsecventă noului Cod silvic.

19. Cât oare mai există în prezent din “conștiința forestieră la români”, ca folosim o sintagmă aparținând unui mare înaintaș al silviculturii românești?

Conștiința forestieră există încă. Însă este alterată de această legislație agresivă asupra proprietarilor de păduri. Va trebui să găsim modalitatea prin care și proprietarul de pădure să fie mulțumit de proprietatea pe care o are. Ori că beneficiază, în parte, de materialul lemnos de pe proprietatea lui, ori beneficiază de valoarea funcțiilor ecosistemice ale pădurii pe care o deține. Pentru că altfel, proprietarul va privi pădurea cu “dușmănie”, în sensul că nu-i aduce beneficii, ci doar plăți și obligații.

20. Ciclurile electorale și instabilitatea politică din ultimele aproape 3 decenii au condus și la o destabilizare, uneori inclusiv deprofesionalizare a administrației silvice, cel mai adesea cu consecințe nefaste asupra pădurii. Cum apreciați interferența politicului în administrația silvică și cum se răsfărâcă aceasta în starea pădurilor României? Ce ar trebui făcut pentru „o așezare” pe baze strict profesionale a administrației silvice, pentru reprofesionalizarea silviculturii

românești?

Dacă nu intervenim asupra modului în care este privit administratorul silvic român vom avea, într-adevăr, o destructurare a silviculturii. Deja personal cu experiență în domeniul silvic începe să migreze către alte sectoare de activitate.

21. Cum s-ar putea dezvolta un lobby puternic, în interesul pădurii, care să aibă ecou în relația cu autoritățile și să se reflecte într-o mai bună gestionare a acestora?

Totul se rezumă la bani. Pentru a promova prin media o imagine pozitivă silviculturii, administrația are nevoie de bani. Acesta este adevărul. În momentul în care vom dispune de fondurile necesare pentru a promova imaginea reală, subliniez-reală, nu cosmetizată, atunci, ușor, ușor vom reuși să schimbăm și imaginea în ochii opiniei publice.

22. În încheiere, aș vrea să participați la un exercițiu de imaginație: să presupunem că mâine primiți sarcina să întocmiți strategia națională a domeniului forestier din România. Iar pentru că sunteți un specialist apreciat, cu mare experiență, vi se va pune la dispoziție doar o zi. Cum va decurge acea perioadă de 24 de ore? Care va fi prima măsură impusă? Dar următoarele 3?

Este destul de complicat să spui așa ... strategia forestieră este amplă ... Cred că prima măsură pe care aș impune-o, iar prin rostogolire o să rezultă îmbunătățiri și pe celelalte planuri, este recompensarea funcțiilor ecosistemice ale pădurii. Proprietarul și restul trebuie să fie bucuroși și să beneficieze că există pădurea. O altă măsură ar ține de impunerea unui plan managerial care să ridice domeniul silvic la importanța pe care o merită. Până acum, silvicultura a fost considerată o „Cenușăreasă” a ministerelor. Fonduri alocate zero, în comparație cu agricultura. Lipsa finanțării ar trebui să fie o problemă pe cale de dispariție.

Vă mulțumesc pentru că ați acceptat să discutăm și vă doresc succes în continuare în tot ceea ce întreprindeți!